

MARIBORSKI VEČERNIK JUTRA

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Tel. uredn. 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Ogla-
se sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani / Poštni ček. rač. št. 11409

Problemi naših cest

Avtomobilizem in sploh motociklistični turizem se je po svetovni vojni začel ne pričakovano naglo razvijati. Vznikle so nove tvornice, delavnice in podjetja, avtomobilizem je dal neštetim tisočim eksistenco in zaslužek. Državne uprave so uvidele ogromni gospodarski pomen avtomobilizma ter so z vso vmeno pričele z razširjanjem cestnega omrežja in temeljito rekonstrukcijo obstoječih cest, ki so v vseh državah med svetovno vojno silno trpele. Pri tem so merodajni činitelji gledali na to, da se z modernimi cestami zvežejo glavni trgovski in kulturni centri, tujskoprometne postojanke in turistične atrakтивности ter da se vpostavi zveza s cestnim omrežjem sosednih držav. Danes imajo vse sosedne države glavne prometne žile asfaltirane in betonirane ter izpeljane vse do naših meja, kjer pa manjka vsak priključek na naše ozemlje. Težko je pač oceniti škodo, ki je nastala naši državi zaradi te zamude oziroma opustitve, gotovo pa je, da gre ta škoda v milijarde narodnega premoženja. Kaj nam pomagajo vse prirodne krasote našega Jadrana, Slovenije, Bosne in Južne Srbije, če jih ne znamo gospodarsko eksploatirati za naš tujski promet, če od njih odvrčamo one interese med 10 milijoni avtomobilistov, kolikor jih šteje danes Evropa, ki bi si želeli ogledati naše krasote, ki jih pa ne moremo prisiliti, da bi pustili svoja vozila doma in da bi se potrudili k nam po železnici.

Jasno je, da radi tega jugoslov. avtomobilizem ni mogel slediti razvoju drugih držav, in to v glavnem radi slabega stanja naših cest, pa tudi radi izredno visokih davkov, s katerimi je obremenjen v obliki uvoznih carin, trošarin na gorivo, pnevmatiko itd. Jugoslavija je med evropskimi državami na zadnjem mestu glede števila avtomobilov. Dalje vidimo, da so Avstrija in Čehoslovaška 8 krat, Italija 11 krat, Nemčija 20 krat, Švica 30 krat in celo Madžarska 2 krat močnejše od Jugoslavije glede števila avtomobilov. Primerjave z Anglijo, Francijo, Belgijo ali celo Ameriko niti ne omenjam.

Ničesar torej ni nerazumljivega, če mototuristi iz inozemstva vse manj obiskujejo našo državo, in še oni redki ki še prihajajo ti podvzamejo v glavnem le krajša potovanja, ki nam ne morejo prinesiti posebnih gospodarskih koristi. Na drugi strani pa opažamo, da naši avtomobilisti vedno več potujejo v inozemstvo in sami izjavljajo, da so prisiljeni potovati v tujino, če hočejo uživati lepote avtomobilske vožnje na dobrih cestah. Pravijo, da se razlika dražjega življenja izenači z razliko bolj cenjenega goriva, razen tega pa na dobrih inozemskih cestah ne štrpaciirajo toliko svojih vozil, kakor na jugoslovanskih cestah. Na ta način je škoda za naš tujski promet dvojna.

Pogled na našo tujskoprometno statistiko nas uči, da je med inozemskimi obiskovalci naše države največ turistov iz Avstrije, Čehoslovaške in Madžarske, torej iz držav, ki nimajo morja. Če razen tega še upoštevamo Poljake ter obiskovalce iz Nemčije in severnih držav, vidimo, da prihaja v našo državo približno 75% vseh inozemskih gostov v pretežni večini ravno preko Maribora. Kakor za železnico, velja to še v mnogo večji meri za avtomobilsko zvezo in last not least za vsej Evropi bolj in bolj udomačijo za velike izlete in pavšalna potovanja. Nepo- bitno dejstvo je torej, da predstavlja Št. Ilj pri Mariboru glavno in daleko najvažnejšo prestopno točko v našo državo, —

Novi kontrolni načrt za Španijo

Nemčija in Italija naj kontrolirata vladna, Francija in Rusija Francova pristanišča

LONDON, 22. januarja. Novi kontrolni načrt za Španijo je izgotovljen. Načrt predvideva, da morajo vse nevtralne ladje, ki hočejo v kakšno špansko luko, najprej v nevtralno pristanišče, kjer se mora podvreči kontroli od strani zastopnikov protintervencijskega komiteja. Če je kontrola izpadla zadovoljivo, prejme ladja neke vrste potrdilo, s katerim se potem izkaže pri vojnih ladjah, ki vršijo kontrolo. Po tem načrtu bi nemške ter italijanske vojne ladje kontrolirale pristanišča valencijske vlade, vojne ladje sovjetske Rusije in Francije pa pristanišča burgoške vlade, dočim bi Anglija ostala ob strani.

Blum in Eden sporazumna: Španija Špancem

PARIZ, 22. januarja. Sinoči je Eden v spremstvu angleškega poslanika Clerca posetil predsednika vlade Bluma. Državnika sta se razgovarjala predvsem o španskem vprašanju in predstoječem zasedanju Društva narodov. Kakor doznava »United Press« se je ob priliki razgovorov med Blumom in Edenom dose-

gel popoln sporazum. Oba stojita na stališču, da naj španski narod sam odloča o svoji usodi in da se njemu samemu mora prepustiti odločitev o sebi. Cilj Francije in Velike Britanije pa je, da se po možnosti prepreči tuje vmešavanje, ker je samo tako mogoče preprečiti konflikt ter njega razširjenje na vso Evropo.

Ras Desta na čelu 15.000 abesinskih vstašev

RIM, 22. januarja. Posebni dopisnik »Nazione« Mario Bassio poroča v posebnem dopisu, da se je v južni Abesiniji otvorila nova vrsta vojaških operacij. V goratem področju med Sidamo in Bale so se zbrale oborožene skupine nekdanje abesinske vojne, in sicer na liniji, ki se razteza med velikimi abesinskimi jezери in dolino Uebi Šebeli. Poveljstvo je v rokah rasa Deste. Poveljstvo na italijanske strani ima sam podkralj Graziani. Od Hararje je krenil proti Arussiju general Nasi. Vzdolž črte Uebi Šebeli se

nahaja libijska divizija. Abesinski komiti so razdeljeni v dve koloni. Vzhodno od Margueritskega jezera se nahaja jedro njihove vojske pod poveljstvom rasa Deste in dedžasa Gabra Mariama. Druga kolona se nahaja v bližini Bale pod poveljstvom dedžasa Merita. Po kalkulacijah razpolaga rasa Desta z 10.000 vojaki, dedžas Meri pa s 3500 rednimi vojaki in več tisoč mož, tako, da se ceni komitska vojska na 15.000 mož. Verjetno je, da se bo rasa Desta v slučaju obkrožitve umaknil v Kenjo.

Češkoslovaške vojne dobave za romunska vojska

PRAGA, 22. januarja. ČTK poroča: Službeno se poroča, da so se pogajanja z romunsko delegacijo pod vodstvom romunskega državnega podtajnika Viktorja Badulesca v zvezi z ugotovitvijo kreditnih pogojev za investicijska dela in oborožitev romunske vojske uspešno zaključila. V okviru podpisanega dogovora bo romunska vlada sklenila s češkoslo-

vaškimi tvrdkami pogodbe glede raznih vojnih dobav v obsegu, ki se bo pozneje določil. V poročilu se zatrjuje, da je ugodni potek teh pogajanj izdatno pripomogel k zboljšanju gospodarskih odnosov med obema državama in dogovor predstavlja istočasno tudi v političnem oziru velik napredek.

Kardinalna točka vseh cestnih programov bi morala biti torej brezpogojno sodobna izgraditev ceste iz Št. Ilje preko Maribora, Celja in Ljubljane na Sušak, ki bi predstavljala nadaljevanje edine asfaltirane ceste, ki vodi skozi Avstrijo v našo državo. Poleg omenjene asfaltirane ceste skozi Avstrijo do Št. Ilje je kvečjemu še pričakovati zgraditev praktično v drugi vrsti v počev prihajajočega prehoda preko Dravograda v Dravsko dolino.

Na podlagi neprestanih pritožb in intervencij, še bolj pa radi katastrofalnega padca avtomobilskega prometa v Št. Iljo, se je gradbeno ministrstvo končno odločilo za rekonstrukcijo te najvažnejše državne ceste z avstrijske meje v našo državo. Žal pa je padla ta odločitev brez tehničnih priprav, t. j. brez predhodnega zadevnega elaborata in strokovnega predračuna. Namesto da bi se vzela v obzir izgraditev celotne trase od Št. Ilje do Sušaka, je ministrski svet s sklepom z dne 21. III. 1935 odobril popravilo le najmanjšega odseka te ceste in sicer delnice od meje do Maribora, kar predstavlja le prvih 16 km ter je za to delo vofirala kredit v bornem znesku 5.000.000 Din. Ko pa so strokovnjaki izdelali podrobnej-

še načrte, se je takoj izkazalo, da je ta znesek absolutno nezadosten. Cesta od Maribora do odcepa ceste za Sv. Lenart bi morala biti radi vzpona in izredno močnega prometa brezpogojno tlakovana s kockami.

Licitacija za odsek Pesnica - Št. Ilj še ni potrjena. Pa če se bo tudi v najboljšem slučaju spomladaj začelo z delom, moramo na podlagi izloženega računati s tem, da bo najdalje v treh letih zopet aktualno vprašanje res temeljite rekonstrukcije ceste Št. Ilj - Maribor.

Če so se našla sredstva za izpeljavo jugoslov. trase mednarodne transkontinentalne ceste London - Bruxelles - München - Wien - Budapest - Beograd - Sofia - Istanbul v najmodernejši betonski izdelavi, se morajo ipak najti tudi sredstva za zvezo Srednje Evrope s Slovenijo in našim Jadrantom. V celoti priznavamo velik prestižni pomen omenjene transkontinentalne ceste. Gospodarske in turistične koristi te ceste za našo državo pa se vendarle ne dajo primerjati s koristi ceste Št. Ilj - Sušak, ki nam do- vaja vsakoletne desetisoče turistov, katero število pa se laliko z modernizacijo te ceste podesetori.

Dr. O. Ribač

Sin ponosnega in zavednega očeta Čeha in matere Primorke-Kraševke. Spomin blagopokojnega narodnega voditelja in borca tržaških in goriških Slovencev sta sinoči ob 10letnici njegove smrti počastili v globoki pieteti tuk. društvu »Jadran« in »Nanos«. V zgornji dvorani Narodnega doma so se zbrali številni narodno zavedni Mariborčani-Primorci, ki jih je v toplih besedah pozdravil g. dr. Fornazarič. Intimno in pietetno počastitev je zlasti povzdignila navzočnost pokojnikovega sina Miloša Ribača, ki so ga vsi navzoči iskreno pozdravili ob spominu na njegovega očeta, ki je s svojim delom na gospodarskem, kulturnem, socialnem in političnem polju vtisnil dobi, v kateri je živel (1865—1926), pečat narodnega prebujenja tržaških in goriških Slovencev. Udejstvovanje blagopokojnega dr. O. Ribača je bilo tako vsestransko, da bo ostalo njegovo ime zapisano z zlatimi črkami v sreč in zgodovini našega naroda. Dr. Ribač, plemenit in preudaren mož, trezen politik, mož toplega srca in širokega obzorja je od akademskih let pa vse tja do njegovega delegatstva na mirovni konferenci v Parizu, ostal do svojega zadnjega diha zvest nacionalni ideji. V dobi, ko je deloval, je bil pravi učitelj svojega naroda, katere- mu je vtisnil neizbrisni pečat svojega dela in duha. Spominu blagopok. dr. O. Ribača so se navzoči oddolžili s klici »slava«, nakar je povzel besedo glavni govornik sinočnje svečanosti g. Golonih.

Izvajal je: V takratnem trenju političnih nazorov se zbujala slovenski narod k zavesti. Prvikrat vidimo ob tem času presenetljiv pojav narodnega probujenja tržaških in goriških Slovencev v Primorju in to v dobi, ko so ostali narodi okrog nas že našli same sebe. Naš razvoj je bil počasen in najmanj 100 let za drugimi. Baš v času potrebe slovenske delovne moči in gospodarske osamosvojitve je vrzel blagopok. dr. Ribač kaklo nove ideje, oznanjujoč narodu, iz katerega je izšel, blagovest, da se mora zavedati svojega narodnega dostojanstva, ki naj ga prepoji z globoko zavednostjo. Ideja kot taka, povezana z interesi posameznika in celote, ter neporačljiva strnjnost sta želi tu nepričakovane uspehe. V tej zarji lepše narodove bodočnosti vidimo lik blagopokojnega dr. Ribača, ki sije s svojo neumorno marljivostjo in delom, prepojenim z neomajnim optimizmom.

Utemeljena zahteva gospodarskih in turističnih interesov naše države in še prav posebno Slovenije in Primorja, se mora torej glasiti: dajte nam moderno zvezo med Srednjo Evropo in Jadrantom, dajte nam sodobno zgrajeno cesto Št. Ilj - Sušak!! Kdor ve, da živimo v dobi motorizacije in kdor pravilno gleda v tem bodočo obliko mednarodnega tujkega prometa, bo razumel naš klic in ga bo upošteval!

J. Loos.

Narodna gledališča

MARIBORSKO GLEDALIŠČE:

Petek, 22. januarja: Zaprt.

Sobota, 23. januarja ob 20. uri: Ukročena trmoglavka. Globoko znižane cene. Zadnjič.

Nedelja, 24. januarja ob 15. uri: »Ples v Savoyu«. Znižane cene. — Ob 20. uri: »Kadar se utrga oblak«. Znižane cene.

Ponedeljek, 25. januarja gostovanje v Ptuj.

Torek, 26. januarja ob 20. uri: »Baron Trenk«. Gostovanje Borish Arhipova.

Spomnite se CMD!

Mariborske in okoliške novice

750 brezposelnih učiteljskih abiturijentov

Prejeli smo s prošnjo za objavo: Med inteligenčnimi poklici je brezposelnost največ brezposelnih absolventov učiteljskih šol. Njih število narašča od leta do leta, ker jih nobeno leto ne nastavijo toliko, kakor jih koncem leta zapusti šole. Ni čudno, saj so se abiturijente iz leta 1931, ki še do danes niso nastavljene, iz poznejših letnikov pa jih je vedno več. Po statistiki, ki jo je zbral odsek brezposelnih učiteljskih abiturijentov, je v Dravski banovini okoli 750 brezposelnih. To število je vsekakor zelo veliko, ako upoštevamo, da je na teritoriji Dravske banovine v šolah, po pisarnah sreskih načelstev, pri banovini in raznih socialnih ustanovah 4200 učiteljev in učiteljic.

Nehote se človek vpraša, kako je mogoče, da je število tako veliko. Nič čudnega. Tako so se natrpale univerze s slušatelji, srednje šole so se odvarjale tudi tam kjer ni bilo potrebno, samo radi tega, da se je lahko ta ali oni pohvalil: »Jaz sem vam preskrbel gimnazij«. Tako imamo danes prenatrpane srednje šole in univerze, zunaj že čaka na stotine brezposelnih absolventov, statistika pa govori še o 30–40% analfabetizmu v gotovih pokrajinah. Tako so se tudi pri pas po nepotrebnem odvarjale paralele na učiteljskih šolah. S tem so bili premošeni starši, da so dajali svoje otroke, zlasti hčerke, v učiteljske šole, saj je poklic učiteljice med uradniškimi poklici najprijetnejši za ženo. Edino učiteljska organizacija je predvidevala hiperprodukcijo, vendar njen glas ni bil merodajen.

Sam pa postane viden spomenik onega naroda, za katerega je delal. Zal, da so vse te narodno prebujevalne napore prelomili nepričakovano zgodovinski dogodki svetovne vojne. Presek ene dobe za ustvaritev druge! Toda tudi v času vojne in v povojni dobi ni prenehal Ribačev optimizem in je pokojnik našel tudi takrat pot v Beograd, Pariz in vsepovsod, kjer so odločali o naši usodi. Zgodovina ni prenehala, ona se nadaljuje in živi dalje. Kultura je ona os, okrog katere se vrti bitje in življenje vsakega naroda. Narod, ki ima kulturo, ne bo propadel. Skladnost nas vseh je vezana na demokracijo. Naš prvoborilec dr. Ribač je šel vso križevno pot našega naroda in mu vlival poguma. Dokler narod živi, dokler je tu mladina, ki nosi v sebi dediščino idej svojih prednikov, dotlej se narodu ni treba bati bodočnosti. Mladina naj črpa iz življenja in dela našega prvoborilca blagopokojnega dr. Ribača oni optimizem, ki ga potrebuje v borbi za narodove ideale. S tem pozivom je zaključil govornik svoj govor, v katerem nam je prikazal nesmrtni lik prvega narodnega buditelja tržaških in goriških Slovencev, katerega spomin je bil sinoči počaščen. Vrlji pevci Jadranaši so ob zaključku spominske svečanosti odpeli dve narodni pesmi »Soča bela...« in »Oj Dobrodo,« nakar je Nanosov predsednik g. Kralj z zahvalo za tako časten odziv zaključil dostojno spominsko svečanost ter krasno uspeli Ribačev večer.

Ako je res še toliko odstotkov analfabetov, zakaj se ne bi nastavile mlade moči? Ako bi se posvečala gradnji osnovnih šol večja pažnja, bi bilo mogoče namestiti mnogo brezposelnih. Kjer ni zgradb, ne more biti niti učiteljev.

Prenatranost razredov naj bi se odpravila s paralelkami. V dokaz prenatranosti naj navedem nekaj uradnih števil, ki jih je iznesla učiteljska organizacija v lanskoletnem letnem poročilu in mislim, da se še niso mnogo spremenile. V poročilu je navedenih 101 šol, v katerih poučuje po eden učitelj nad 100 dece (v enem slučaju celo 174). Da niso to samo posamezni slučaj, navaja statistika dalje, da je 22 srezov, kjer pride povprečno na učitelja od 72 do 111 učencev. Ako pomislimo, da predvideva zakon o narodnih šolah 40–50 učencev v razredu, lahko izračunamo da bi bilo treba še ca 7000 učiteljev, da bi bilo razmerje pravilno t.j. po 45 učencev na učitelja.

Tudi socialne razmere narekujejo nujno rešitev tega vprašanja. Od ca 750 učiteljskih abiturijentov in abiturijentk je ca 500 sinov odnosno hčera zelo slabo situiranih roditeljev, ca 150 je od srednje situiranih in le ca 100 dobro situiranih. Mnogo staršev je v državni službi in morajo deco vzdrževati po več let, ko bi se pa lahko že samostojno preživljali.

Prepričani smo, da bodo merodajni činitelji, ki jim je prosveta najširših plasti naroda pri srcu, pričeli z resnim reševanjem tega vprašanja. V tem trenutku bo — upamo — brezposelnost med učiteljskimi abiturijenti ter abiturijentkami prejenjala.

Slovo dr. Zenkla od Maribora. Včeraj dopoldne si je odlični praški socialni reformator dr. P. Zenkel ogledal nekatere mestne zanimivosti, nato pa se je v spremstvu ljubljanskega češkoslovaškega konzula Minovskega, mestnega župana dr. Juvana in sodnika okrožnega sodišča dr. Senjorja odpeljal po novi pohorski cesti z avtomobilom na Pohorje, kjer je občudoval lepote in krasote naše zemlje. Posebno mu je ugajal zameetek našega pohorskega Semmeringa. Zatem je bil obel pri Mariborski koči. S popoldanskim brzovlakom se je odlični gost in ugledni sin bratskega češkoslovaškega naroda z najlepšimi vtisi poslovil od Maribora in so se zbrali na kolodvoru k slovesu predstavniki mesta, tukajšnjih socialnih ustanov in tukajšnje JČ lige ter Češkega kluba.

Himen! V zadnjem času so se v Mariboru poročili: Franc Augustiner, mestni delavec, Koroška cesta 58, in Matilda Pučnik, postrežnica, Koroška cesta 50. — Andrej Verdonik, posestnik, in Marija Leskova, kmečka hči iz Čadrama. — Ivan Furlan, zasebni uradnik, in Antonija Dolenc, zasebnica, Einspielerjeva ulica 26. — Vladislav Dimitrijevič, cand. veterine, in Ana Šavpah, učiteljica z Slovenske Bistrice. — Martin Grošelj, višji poštni kontrolor, in Jožefa Pšeničnik, zasebnica, Prešernova ulica 2. — Ivan Unger, posestnik, Polena pri Konjicah, in

Terezija Goleš, posestniška hči, Žeče pri Konjicah. — Karol Ferenc, mizarški pomočnik, Pobrežje, in Viljemina Devjak, tovarniška pripravljalka, Pobrežje. — Ludovik Brumec, pekovski pomočnik, Koroška cesta 24, in Elizabeta Bozi, Težno, Maistrova ulica 47. — Štefan Letonija, tovarniški strojnik, Koseskega ulica 25, in Marija Gajšek, kuharica, Delavska ulica 10. Bilo srečno!

Kako bo z vremenom. Dunajska vremenska napoved za danes pravi: po večini oblačno, temperatura negotova, v odprtih legah najbrže okoli ničle, ponekod niso izključene padavine.

Mobilizacija proti najhujši ljudski kugi. Da bi se človekoljubna azilska akcija Protituberkulozne lige v Mariboru, ki je radi požrtvovalnosti in uvidenosti najširjih krogov prebivalstva obrodila že tako lepih uspehov postavila na še širšo podlago, je Ligino vodstvo te dni sklenilo, nvesti poleg sedanje oblike zbiranja azilskega dinarja še prejšnje hišne zbiralne pole, ki so zahvaljujoč se požrtvovalnemu sodelovanju gg. hišnih lastnikov oziroma njihovih namestnikov tako dobro obnesle. Protituberkulozna liga se zato obrača do cenjenih hišnih lastnikov in upraviteljev s toplim pozivom, naj bi to dobro stvar kakor svoječasnno z vsemi silami podprli ter tudi sicer zato poskrbeli, da se plemenita azilska ideja popularizira tudi v njihovem območju. Z inkasom in upravo hišnih pol, ki se bodo v prihodnjih dneh razdelile, je bil zopet poverjen višji policijski nadzornik v p. g. J. Remec, ki se je za to zadevo že svoječasnno zavzel s posnemanja vredno požrtvovalnostjo, vestnostjo in zvestobo, za kar mu Liga tudi na tem mestu izreka javno zahvalo. Upamo, da bo novi poziv agilne Protituberkulozne lige našel povsod zasluženega odmeva, saj gre za novo mobilizacijo v borbi proti naši najhujši ljudski kugi.

Mariborski filatelisti so zborovali. V sredo zvečer se je v gostilni »Pri Prlek« vršil redni letni občni zbor mariborskega Filatelističnega kluba, ki ga je otvoril in vodil predsednik g. inž. Mohorčič. Iz poročil posameznih funkcionarjev je bilo razvidno živahno klubovo prizadevanje za čim tesnejše sodelovanje vseh mariborskih filatelistov. Klub šteje danes 42 članov. Po absolutoriju staremu odboru so sledile volitve in je bila soglasno izvoljena naslednja nova uprava: dr. Boris Modrijan, predsednik, Adolf Lunaček, tajnik, Ivan Škorc, blagajnik, Živko Širer, odbornik. V nadzorni odbor sta bila izvoljena dr. Vilko Marin in Loize Strašnik.

Huda kazen. Mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je danes dopoldne obsodil 33letnega delavca Lud-

NAŠIM NAROČNIKOM!

Cenjene naročnike prosimo, da nam vse zaostanke na naročnini nakažejo najkasneje do 31. januarja, ker bomo tega dne vsem brez razlike, ki bi ne izpolnili svojih obveznosti, list ustavili.

Uprava »VEČERNIKA«.

Kino

Kino Union. Danes najkrasnejši dunajski vefilm »Burgtheater«, najnovejše remek delo Willyja Forsta.

vika Zdravca iz Pavlovcev na 1 leto in 1 mesec robije ter na izgubo častnih državljskih pravic za dobo 2 let, ker je dne 5. maja 1936 vlomil v žitnico posestnika Antona Praprotnika v Pavlovcih ter ukradel 27 m železa za izdelovanje obročev.

Rabiatna amakonka. Na Aleksandrovi cesti je kmalu po polnoči neka ženska do hripavosti kričala. Stražnik jo je opozoril na zadevne predpise, toda ženska se za to ni zmenila, tako da je moral stražnik žensko povabiti na stražnico. Tam so ugotovili, da je »amakonka«, ki je neugnano razsajala, komaj 19letna delavka Roza L. Ker pa je Roza še vedno vpila, razsajala ter obsula stražnike z raznimi psolkami, so jo nameravali spraviti v hotel »Graf«. Ko sta jo stražnika »spremljala«, se je srborita Roza nenadno tako razjezila, da si je strgala vso obleko s telesa, tako da so morali končno poklicati avto-faksija, s pomočjo katerega so potem Rozo spravili v policijske zapore. Zadeva bo najbrže predmet sodne obravnave.

Kamniška ulica! Prejeli smo s prošnjo za objavo: Kamnica je sosedna občina Maribora in ima v mestu svojo ulico, kar s ponosom beležimo. Toda ulica z našim imenom ni ponos za nas Kamničane — za Mariborčane pa naravnost sramota. Pisek teh vrstic sem bil v mestu lansko leto v juniju. Takrat so pričeli s prekopavanjem te ulice, ki je potem trajalo več mesecev. Za Božič me je zopet ponesel opravek v mesto. Ker sem bil prepričan, da je ulica že davno urejena, kakor se spodobi, za ulice v »vilskih četrtih«, sem jo mahnil domov grede po tej ulici. Na žalost sem se na lastne oči prepričal, da je ulica še vedno v istem stanju, kakor pred pol leta. Razlika je bila samo ta, da je gorela že ob štirih popoldne na vsakem koncu ulice po ena petrolejska lešcherba, kar znači menda »nevarno«. — Potrpežljivost stanovančev v tej ulici je zares vzorna. Kamničan.

Gori! V gospodarskem poslopiju posestnika Franca Jeharta v Stalah je izbruhnil požar, ki je vpepelil vse poslopje do tal in znaša škoda nad 10.000 dinarjev.

Grozna rečica v mežiškem rudniku

V Mežici se je včeraj pripetila strahovita nesreča, ki je zahtevala smrt 49letnega strelnega mojstra Rudolfa Obrezar. Obrezar je bil v takozvanem Helenškem revirju zaposlen z razstreljevanjem rude. Položil je dinamit in zažgal vžigalnik, nato pa se hitro spustil po lestvi v rov, da se spravi na varno. Po nesrečnem naključju pa se je z obleko obesil na neki klin, tako, da ni mogel pravočasno iz nevarnega območja. Pred-

no se je spravljal na varno mesto, je dinamit eksplodiral in je eksplozija vrgla nesrečnega Obrezarja z lestve na tla. Eksplozija je bila tako močna, da mu je glavno popolnoma odtrgalo od telesa. Bil je pri priči mrtev. Obrezar, ki je bil polnih 28 let zaposlen pri rudniku, zapušča ženo in otroka. Strašna smrt vestnega strelnega mojstra je zbudila v vsej Mežiški dolini globoko sočutje.

Dr. Fran Vatovec:

140 let slovenske žurnalistične listike

(Dalje.)

Možna pa je še druga verzija v tolmačenju teh Vodnikovih besed. Oporišče za takšno interpretacijo nudi namreč pasus v št. 3 l. 1798, kjer zatrjuje Vodnik »naj nezamerio, zakaj delo se ne plača zadosti, inu do zdaj grede vse na upanje...« Potemtakem ne bi mogli smatrati kot neverjetne domneve, da je Vodnik hoteč zmanjšati tiskarske stroške, sam izdatno pomagati in sodeloval v spretnostih »črne umetnosti«. Ta verzija bi namreč utegnila razpršiti marsikatero dvome, ki se tičejo vprašanja večletnega kreditiranja od strani založnika oz. založnice pri iniciativi, ki je že po letu dni izkazala slabe in deficitne postavke.

Ob rojstvu prvega slovenskega časnika se je ustjevalo za njega razširjenje ter ukoreninjenje bistveno

važno, temeljno in hkrati usodno vprašanje: ali se bo Vodniku posrečilo, da razširi in plasira svoj dvotednik tudi preko kranjskih meja? V tem je bilo jamstvo usidranja ter učvrstitve »Lubl. Novize«. Štiriletni razvoj je dal negativni odgovor. Spomnimo se samo znane pasusa v »Lubl. Novizah«: »Al tudi med seboj si niso več perjatli (Slovenci!): ogerski Slovenec sorta Hravata, Hravat čerti Krajncu, Krajncu neče poznati Pemca, Pemec ne terpi Polca inu tako naprej. Zakaj davno so pozabili, de so otroci ene matere od neki daj!« Bleiweis je iz tega pravilno sklepal, da Vodnikove »L. Novize« niso prišle preko kranjske meje v širši krog slovenstva in slovanstva. To je bila najhujša nesreča. »Lubl. Novizam« so bile ure štete, saj ni bilo mogoče misliti, da bodo vzdržale ob peščici naročnikov in čitateljev. To je prva komponenta, ki osvetljuje pomanjkljivost naročniškega in čitateljskega kadra »Lubl. Novize«.

Druga komponenta pa se javlja na drugem torišču. Bleiweis navaja v nekajkrat navedenem članku »zaspanost tedanjega slovenskega naroda, ktera mu res ni sadila rožic na ternovo polje njegovo...« Mor-da kaže Bleiweisu pritrditi. Zdi se pa, da ni ta »zaspanost« bila tako odločilna, kakor pa tisti moment, ki je na dnu mnogih življenskih brodolomov in ob-

rakvi mnogih pobud: gospodarske prilike. Bežen pogled skozi prerez tedanje slovenske kmečke družbe, ki so ji bile »Lubl. Novize« prvenstveno namenjene, odkriva namreč veliko revščino in siromaštvo, v katero so Napoleonove vojne z vsemi svojimi posledicami pahnilo slovenski kmečki narod in ki je bila tolika, da je celo Napoleonove ekspanzije v naših krajih ganilo do tolike mere, da niso Slovencem niti kontribucij predpisali. Skrivnost tragične usode prvega slovenskega časnika je čisto preprosta: Slovenci, ki bi bili radi čitali »Lubl. Novize«, so trpeli veliko pomanjkanje radi neobdelanih njiv in vojne dobe, ki je pretvorila slovensko zemljo v prehodno ozemlje za vse mogoče vojne formacije. Če ni bilo denarja za nujne življenske potrebe, kako naj bi naš tedanji človek zbral letno šest goldinarjev (pozneje štiri) letne naročnine za Vodnikove »Lubl. Novize«. Upanje prvega slovenskega novinarja, »de s časom bode več je-malcov« je splavalo po vodi. Tistim, ki bi bili zmogli tistih šest oz. štiri gold., pa je očitno zadoščala in ustrezala »Laibacher Zeitung«.

Vodnik je bil prisiljen, da odloži svoje žurnalistično pero. Ostala pa je njegova dragocena dediščina, ki nam jo je zapustil s svojim pomembnim publicističnim, časnikarskim delom. Bil je »pravi Atlant, ki

Danes simonični koncert Glasbene Matice, točno ob 20. uri v Unionu.

Boris Arhipov gostuje v »Baron Trenku«! Na svojem potovanju skozi Jugoslavijo se je ustavil v Mariboru bivši ljubljenski član mariborske opere **Boris Arhipov**, ki je bil nazadnje prvi lirski bariton bratslavsko opere. Odlični gost, ki ga imajo Mariborčani še v spominu radi njegovega krasnega glasu, nastopi v torek 26. t. m. v naslovni partiji operete »Baron Trenk«.

SOS z Drave! Na Pristanu se je večeraj sankalo več otrok, med njimi tudi 10letni učenec Leopold Wallner, stanujoč v Stolnj. ulici, Fant, ki se je prvič sankal na Pristanu, je zavozil s sanmi po bregu proti Dravi. Pri tem pa so ga sani zanesle preko poledenele površine naravnost v Dravo. Fant pa je imel toliko duhaprisotnosti, da je pričel na ves glas kričati in se pri tem oprijel za ledene plošče. Obupne klice »Na pomoč!« je slišal šofer Alojzij Uranjek, stanujoč na Pristanu, ki je fantu takoj priskočil na pomoč ter ga s pomočjo splavnega vesla spravil na kopno. Na Pristanu se je zbralo veliko število radovednežev, ki so zasledovali razburljivi potek reševanja. Fanta, ki je bil do kože premočen so spravili na dom.

Odprta noč in dan so groba vrata... V tuk. splošni bolnišnici je preminil v dobri 48 let lovski čuvaj Lamprecht Albert. Istotam sta izdihnila 74letna zasebnica Špela Marja iz Pekar 12 in Wolizettel Marjeta, 53letna vdova po železniškem uradniku. Iz Celja pa je pripeljal mrtvaški voz vpokojenega fin. nadpreglednika Jelenca Martina, ki je preminil v tamkajšnji bolnišnici v starosti 70 let. Preostali žalujemo naše toplo sočutje!

Identificirani mrtvec. Kakor smo te dni poročali so našli ob cesti v Oseku v Slovenskih gorah zmrznjenega in mrtvega nekakega starčka, čigar identitete prvotno niso mogli dognati. Sedaj pa so ugotovili, da gre za 69letnega delavca Franca Habjaniča, doma iz Podlehnik v ptujskem srezu. Habjanič je najbrže na potu radi izčrpanosti omahnil ter obležal, nato pa zmrznil in izdihnil.

Ponarejeni kovanci. S ponarejenim 10-dinarskim kovancem je nameraval večeraj popoldne neki Josip K. kupiti cigarete v Pernatovi trafikli na Glavnem trgu. Josipa K. je stražnik povabil na policijo, kjer je K. izpovedal, da je ponarejeni kovance našel v Dvofakovi ulici. Zadeva se razjasnjuje.

Davčna uprava razglasa. Do dne 31. januarja 1937 je vložiti sledeče davčne prijave: Prijavo (napoved) za odmero pridobnine in posebnega davčnega dodatka k pridobnini (čl. 59) II. zakona o neposrednih davkih. Prijavo za odmero splošnega davka na poslovni promet in davka na luksuz pavšalistov — po prometu iz leta 1936. Prijavo za definitivno odmero splošnega davka na poslovni promet knjižarstva, ki so plačevali leta 1936 ta davek po četrtletnih prijavah. Prijavo za definitivno odmero skupnega davka na poslovni promet in luksuz knjižarstva, ki so plačevali leta 1936 ta davek z mesečnimi prijavami. Prijavo za odmero rentnine za davčno leto 1937. Dne 31. januarja 1937 poteče tudi a) rok za plačilo točilne takse za I. polletje 1937 ter dopolnilne prenosne takse za I. četrtletje 1937, odnosno za

celo leto 1937 za zavezance z letnim predpisom do Din 500 ter za nabavo davčnih kart za lišno služabništvo za leto 1937.

Slovensko obrtno društvo v Mariboru izreka najlepšo zahvalo vsem, ki so se udeležili obrtniškega družabnega večera, ali pa na katerikoli način pripomogli k lepemu uspehu te prireditve.

Delničarjem »Ribniška koča«! Na planinskem plesu dne 1. februarja pri Unionu se bodo v posebnem šotoru delile tekoče obresti in zopet v drugem šotoru mastne dividende. Razen dobre volje prinesite s seboj tudi škarje za striženje kuponov. — Pa tudi oni, ki niso tako srečni, da bi razpolagali s tem dragocenim papirjem, iskreno dobrodošli na planinskem plesu!

Ugodna smuka na Senjorjevem domu. SPD opozarja svoje članstvo in ostale smučarje, da je na Senjorjevem domu 75 cm snega (pršiča) in da je smuka idealna. Putnikov avtokar odpelje v nedeljo 24. januarja ob 6. uri izpred hotela »Orel« v Ribnico na Pohorju. Povratek iz Ribnice ob 18. uri. Cena le Din 40.—. Prijavite se pravočasno pri Putniku!

Hotel »Orel«. V soboto 23. januarja pustna zabava.

Fotoklub Maribor ima svoj II. redni občni zbor v sredo 17. februarja 1937 ob 20. uri v kavarni »Jadran«. Člani obvezni, prijatelji vabljeni!

Najboljši spored te sezone v Veliki kavarni.

K. D. »Triglav« priredi v soboto, dne 23. januarja ob 20. uri zaključni venček plesne šole. Za obilno zabavo je preskrbljeno.

Matic iz Herespataka prvič v Mariboru. Z vsem ansamblom nastopa v soboto, dne 23. t. m. v Narodnem domu na zaključnem venčku K. D. Triglav.

Sokolsko društvo Maribor matica. Članski sestanek za sestavo kandidatne liste bo v četrtek 28. t. m. ob 20. uri v spodnji mali dvorani Narodnega doma. Glavna skupščina bo v sredo, dne 3. februarja t. l. ob 20. uri v gornji dvorani Narodnega doma. Bratje in sestre! Vaša dolžnost je, da se udeležite sestanka in glavne skupščine! Zdravo! — Uprava.

Ustanovni občni zbor združne tekstilne industrije se vrši v nedeljo, dne 24. januarja 1937 ob pol 10. uri v mali dvorani Narodnega doma, II. nadstropje, mesto v restavraciji, kakor je bilo prvotno javljeno. Vabijo se vsi tekstilni delavci, trgovci in vsi somišljeniki, da se tega občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

Mesna podjetja, avtobusni promet. V nedeljo 24. t. m. posebna vožnja na Pohorje. Odhod iz Glavnega trga ob 7. uri, povratek ob 17. uri. Interesenti naj se čimprej prijavijo v prometni pisarni na Glavnem trgu, tel. 22-75, najkasneje pa do sobote 18. ure. Cena do odcepa Din 20.—, do Reke Din 12.—. Prijave se sprejemajo tudi za povratek.

Putnikovo vremensko poročilo dne 22. januarja pravi: Ruška koča: — 5, snega 25 cm; Klopni vrh: — 7, snega 25 cm; Pesek: — 10, mirno in jasno, snega 55 cm, pršič, smuka idealna; Senjorjev dom: — 10, jasno, snega 75 cm, pršič, smuka izborna; Peca: — 9, jasno, snega 110 cm, pršič, smuka idealna; Rimski vrelci: — 12, snega 30 cm, smuka dobra;

Mozirska koča: 20 cm snega na podlagi; Logarska dolina: 15 cm snega na podlagi.

Ker so po krivem pričali so bili pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča obsojeni 34-letni delavec Jernej Habjanič na 6 mesecev strogega zapora, 41-letni posestnik Alojz Peršuh na 4 mesece in 30-letna posestnica Marijeta Habjanič na 4 mesece strogega zapora, vsi na izgubo častnih državljanских pravic za dobo 2 let. Vsi obsojenci so namreč ob priliki neke civilne pravde, ki se je vršila dne 21. oktobra 1935 pred sreskim sodiščem v Ptuj, krivo pričali.

NARODNO GLEDALIŠČE.

Po globoko znižanih cenah in nepreklicno zadnjič uprizore Shakespearejevo duhovito komedijo »Ukročena trmoglavka« to soboto 23. t. m.

Nedelja v gledališču. Popoldne ob 15. uri bo ponovitev Abrahamove popularne operete »Ples v Savoyu« po znižanih cenah. — Zvečer uprizore Žigonovo izredno učinkovito dramo »Kadar se utrga oblak« tudi po znižanih cenah.

Prihodnji teden premiera »Dr.« To je najnovejša komedija našega slavnega komediografa Branislava Nušća, kjer je ta pisatelj, ki je gotovo edinstven v vsej jugoslovanski literaturi, dosegel vrhunec satirične komedije. Režijo vodi glavni režiser Jože Kovič. Sodelujejo Zakravska, Rasbergerjeva, Kraljeva, Starčeva, Gorinškova, Savinova, Barbičeva, Tovornikova, Gorinšek, Grom, Verdonik, Nakrst, Košuta, Košič in Blaž.

Študentske novice

Občni zbor Sokolskega društva se vrši v soboto, dne 23. t. m. ob 20. uri v Sokolskem domu. Odbor vabi vse članstvo, da se občnega zbora udeležijo!

Občni zbor Rdečega križa v Studenčih se vrši v nedeljo 24. t. m. ob 10. uri popoldne v prostorih bufeta ge. Marije Glas, Krpanova ulica. Občinstvo vabljenost!

Teženske novice

Petdesetletnica vzorne matere. Na Težnem vodi svojo gostilno in skrbj za družino vzorna mati in gospodinja gospa Marija Pulkova. Kraljuje v kuhinji, da je vedno vsega dovolj za goste in svoje, pa še mnoge potrebne, ki se nasitijo mimogrede in še dobijo prenočišče. Za vsakega ima lepo besedo, za vsakega prijazen obraz. Pa jo imajo vsi radi, vsi njeni otroci. Pridejo po vrsti: Julčka, Konrad, Cilika, Mimica, Tina, Pepček, Elfrida, Friček in hlaček Edek, ki se najrajši drži mami za krilo pri štedilniku. Pulkova mama je ponosna na svojo deco. Pa je lahko! — Te dni se je srečala z Abrahamom. Prirčne čestitke ji je izrekel upravnik »Jutra« in »Večernika« gosp. Slavko Reja, ki so ganile vse prisotne, najbolj pa njo. Vsi, ki jo poznamo, želimo iz srca, da ji da Bog dolgo in srečno življensko pot ob strani svojega marljivega soproga ter v krogu svoje dobre dece.

Ne more jih prešteti.

Berač: Usmilite se, gospa, vbogega slepca, ki mora skrbeti za celo kopico otrok.

Zadnje telefonične vesti

FRANCOSKA POLITIČNA AFERA — PIERRE COT: KERYLLIS.

PARIZ, 22. januarja. V tukajšnjih krogih se zelo komentira afera, ki jo je izzval poslanec desnice Henry de Keryllis, ki je pred nedavnim očital sedanjemu levičarsko usmerjenemu letalskemu ministru Pieru Cotu, da je prodal španski vladi v Valenciji najnovejši tip francoskega bombnika. Nato je letalski minister izjavil, da bo dal de Keryllisu priliko, da dokaže svoje obdolžitve pred sodiščem. Včeraj bi moral de Keryllis k zaslišanju pred sodišče, pa je v listu »Echo de Paris«, organu francoskega generalnega štaba, izšla izjava poslanca de Keryllisa, v kateri pravi, da ne bo sledil pozivu sodišča, dokler ne ukine parlament njegove imunite. Istočasno pristavlja, da bo ob priliki predstojčega zasedanja predložil parlamentu izčrpen obtožbeni material proti letalskemu ministru.

PRED OBNOVO PREKINJENIH FRANCOSKO NEMŠKIH POGAJANJ.

PARIZ, 22. januarja. Berlinski francoski poslanik François Poncet je obiskal včeraj nemškega zunanjega ministra Neuratha in se z njim razgovarjal več kakor tri ure. Razgovori so potekali zelo ugodno in je računati z obnovo lanske leto prekinjenih nemško francoskih pogajanj. Hitler bo na Edenova izvajanja v spodnji zbornici odgovoril šele po Lyonskem govoru Leona Bluma. Pričakuje se, da ne bo Hitler alimine odklonil iz Pariza in Londona pričakovanih predlogov.

GÖRING RES POVABIL MUSSOLINIJA V NEMČIJO.

RIM, 22. januarja. Italijanski listi potrjujejo vest, da je Göring v Hitlerjevem imenu povabil Mussolinija k obisku v Nemčijo. Ni pa še določeno, če bo Mussolini v bližnjem času odpotoval v Nemčijo, četudi je načelno sprejel povabilo. Datum Mussolinijevega potovanja se bo naknadno določil.

175.000 STAVKUJOČIH V AMERIŠKI AVTOMOBILSKI INDUSTRIJI.

NEWYORK, 22. januarja. Stavka v ameriški avtomobilski industriji zavzema vedno večji obseg. Radi pomanjkanja na sirovinah so Cryslerove tvornice izprle 50.000 delavcev. Skupno stavka sedaj vključno tvornice General Motors 175.000 delavcev ameriške avtomobilske industrije.

SEJA VLADE.

Sinoči je bila v Beogradu pod predsedstvom dr. M. Stojadinovića seja ministrskega sveta, na kateri so se med drugim dovolili sledeči krediti: za zgradbo ceste Skoplje—Djevdjelije in mosta čez Črno reko 2 in pol milijona dinarjev, za zgradbo poštnega poslopja v Skoplju naknadni kredit 116.000 Din, za gradnjo državne ceste Sarajevo—Ilidže 352.000 dinarjev.

Gospa: Koliko otrok pa imate pravzaprav?

Berač: Niti sam ne vem, kako naj jih preštejem, če sem pa slep.

je štiri leta spolnoval obljubo svojo, ki je samotež na svojih ramah nosil vse novinarstvo slovensko, dokler ga ni nemarnost naroda njegovega prisilila... »Atlantika« ga po pravici naziva tvorec drugih »Novic« dr. J. Bleiweis. Vodnik je bil med najbolj učenimi ljudmi svoje dobe, saj je po bistrini svojega uma prekašal svoje sodobnike za pol veka. Ta njegova bistroumnost in učenost sta bili nositeljici njegove publicistične impulzivnosti ter žurnalistične spretnosti, ki ji tudi težave jezika in časniškega izrazoslovja niso bile v napotju.

Najmanj dvojne pomembnih postavk beleži bilanca Vodnikove žurnalistične tvornosti: 1. Vodnik je bil tvorec slovenskega časniškega jezika in sloga; 2. Vodnik je ustvaril časniške ideje ter tradicije pri Slovencih.

Že samo navedeni postavki predstavljata izredno dragoceno dediščino. Oplajajoč se ob bogastvu te dediščine je slovenska žurnalistika v 140 letih svojega razvika in tradicije prerasla patriarhalnost Bleiweisovega žurnalističnega kroga, zavžila precej koristnih mladostovskih injekcij ter v zarji novega veka in preko medvojnih stisk zorela do stopnje sodobnega, vestransko izoblikovanega, poklicnega novinarstva.

Dolžnost sodobnega časnikarja je, da posveča po-

zornost vsem pojavom družbenega življenja. Tudi slovenski novinar o vsem piše in poroča. Pri tem nimalokrat pozabi — nase. Ob 140letnici prvega slovenskega časnika ter slovenske žurnalistike pa je bilo primerno, da se ob počastitvi spomina očeta slovenskega novinstva ter novinarstva vsaj za par trenutkov ta molk prekine. Hkrati pa naj bi bil ta sestavek skromen donesek k ustvarjanju slovenske strokovne žurnalistične literature.

Pred leti sem pričel zbirati gradivo o zgodovini ter razvoju slovenske žurnalistike z žurnalistično strokovnega vidika. Spis »140 let slovenske žurnalistike« predstavlja samo prvi, najmanjši del zbranega gradiva. To delo smatram kot primerno ter potrebno, da se v blodnosti naše dobe nudi na ta način možnost pravičnega ocenjevanja dela, borb, težav in uspehov slovenske žurnalistike.

VIRI IN LITERATURA.

Viri:

»Lublanske Novice« 1797, 1798, 1799, 1800;
»Laibacher Zeitung« 1797—1800;
»Wiener Zeitung« 1797—1800.

Literatura:

***: Časnikarstvo in naši časniki; ponatisnjeni listki

iz »Slov. Naroda«. V Ljubljani 1884.
Ivan Vrhovnik: O stoletnici Vodnikovih »Lublanskih Novic«. Spisal in izdal Ivan Vrhovnik. V Ljubljani 1897.

Fr. Wiesthaler: Valentina Vodnika izbrani spisi. V Ljubljani 1890.

Peter Bohinjec: Valentin Vodnik, prvi slovenski pesnik. V Ljubljani 1889 (Poglavje o Lublanskih Novicah!). Knjižnica Družbe sv. Cirila in Metod III. zv.

dr. Janez Bleiweis: Vodnikove Novice. Črtica k življenjepisju Vodnikovega. Vodnikov spomenik. Na svitlo dal. Ethin Henrik Costa. V Ljubljani 1859. Str. 31—36.

Matija Majar: Valentinu Vodniku, veselomu slovenskomu pesniku i učenomu novinarju v blag spomen. Vodnikov spomenik. Str. 179—180.

dr. K. Glaser: Zgodovina slov. slovstva II. str. 69.
Ante Gaber: Prvi slovenski oglasi. »Trgovski list« z dne 1. januarja 1937.

Dr. Ivan Grafenauer: Valentin Vodnik izbrano delo. Peti zvezek zbirke Cvetje iz domačih in tujih logov. Družba sv. Mohorja v Celju 1935.

Franc Malavašič: Vodnik in Sloveščina. Vodnikov spomenik. Str. 18—20.

Konec.

Nave zarote med Kirgizi in Ukrajinci

RIM, 22. januarja. Rimski listi poročajo iz Rige o novih zarotah proti Stalinu. Po aretaciji direktorja službenih »Izvestij« Buharina je bila izvršena cela vrsta novih aretacij, in sicer v Kirgiziji in v Ukrajini. Med drugim je bil aretiran tajnik ukrajinskega centralnega izvršnega odbora sovjetov Golubijenski.

Cudna več: bombe pokaja po Lizboni

LIZBONA, 22. januarja. Tukaj je zbudilo veliko vznemirjenje eksplozija več velikih bomb. Med drugim je neka bomba eksplodirala pred bivšim španskim konzulatom, kjer posluje sedaj zastopnik Francove vlade. Policija je aretirala 40

osumljencev. Neka druga bomba je eksplodirala v ministrstvu prosvete. Radi eksplozije je morala radijska postaja prekiniti oddajanje vesti, ker je škoda toliko, da bodo popravila šele po 14 dneh končana.

Ptujske novice

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 25. januarja: »Prva legija«. Gostovanje »Narodnega gledališča« iz Maribora.

Občni zbor »Gorice«. Društvo primorskih in koroških rojakov »Gorica« je imelo v soboto 16. t. m. svoj prvi redni občni zbor. Zboru so poleg mnogoštevilnega članstva prisostvovali tudi gg. Dr. Salamun kot zastopnik ptujskega Sokola, Narodne odbrane in Združenja rezervnih oficirjev, Ferdo Kete kot zastopnik bratskih društev »Nanosa« in »Jadrana« iz Maribora, ki sta oba s prisrčnimi besedami pozdravila zbor, ter zastopnik Slovenske straže g. dr. Vlado Breznik iz Ptuj. Bilanca društvenega sedemmesečnega obstoja in delovanja je bila naravnost presenetljiva. Dasi nabiranje članov še ni zaključeno, vendar ima društvo že sedaj 105 članov. V odbor so izvoljeni sledeči člani: predsednik Ljotje Peric, Odborniki: Dr. Lovro Lipič, Uroš Peček, Andrej Kovač, dr. Alojz Remec, Mirko Kafol, Ivan Milič in Žele. Revizorja: Miha Zavadlaj in Miloš Nagelšmit. Razsodišče: Dr. Vladimir Muha, Zdravko Mokole in Ambrož Rusjan.

Ljudsko delo na samoupravnih cestah. Mestno poglavarstvo razglasa, da je banska uprava v Ljubljani določila za proračunsko leto 1937/38 ljudsko delo in odkupnino v dveh enotah ter povprečno dmino na Din 10.—. Ker mora občinska uprava v smislu tozadavnega pravilnika sestaviti seznam obveznikov ljudskega dela za leto 1936 in podajo morebitne pripombe, v kolikor je obstoječi seznam nepravilen. Enako se ima podati tudi izjava do najkasneje 31. januarja t. l. ali se bode obveznost odslužila z delom, ker se bo sicer plačilo predpisalo v denarju. Na morebitne spremembe v tem oziru se pozneje ne bodo ozirali.

Bogat ribolov. Te dni se je vršil pri Zavrču ribolov, katerega lastnik je veleposestnik Ulm. Uspeh je bil nad vse pričakovane velik in sicer so zajeli 600 kilogramov rib raznih vrst, med temi tudi nekaj krasnih eksemplarjev plemenitih rib. Lastnik ribolova je izkoristil priliko, ko so se ribe radi srežale, ki plava v hudi zimi po Dravi, zatele v mirno vodo v takozvani »zatoni« pod led.

Akcija za poverjenišvo Borze dela v Ptuj. S priključitvijo okoliških občin k mestu je postalo to vprašanje spet pereče. Prijave brezposelnih stalno naraščajo. V splošnem se vedno bolj čuti potreba po zakoniti posredovalnici, to tembolj, ker se v raznih krajih ptujskega sreža ustanavljajo večja industrijska podjetja ter je pričakovati, da se bo število zavarovanih delavcev pri OUZD znatno zvišalo. — Radi tega je mestno poglavarstvo tozadevno ponovno interveniralo na pristojnem mestu in je upati, da bodo ugodili upravičeni zahtevi delavstva po samostojni posredovalnici z značajem poverjenišva. — Do nadaljnjega je odrejeno, da se bodo brezposelni iz Ptuj in okolice v vseh zadevah obračali na mestno poglavarstvo samo vsak ponedeljek in četrtek od 10. do 12. ure.

Putnikove novice

»Putnikov« koledar za avtokarske izlete 1937. 24. januar: Ribnica na Pohorju (smučarski izlet) Din 40.—. 31. januar: Semmering (velika zimsko sportna nedelja, mednarodne smučarske tekme, maskerada na ledu itd.) Din 170.—. 1. febr.: Ptuj (jubilejni ples Trgovskega društva) Din 35.—. 4. februar: Graz Din 100.—. 13.—15. februar: Wien (svetovno prvenstvo v umetnem drsanju, hokej tekme na ledu itd.) Din 240.—. 28. februar do 7. marca: Leipzig, Praha, Wien (obisk velikih mednarodnih velesejmov) Din 1000.—. Vsa potovanja se izvedejo v modernih, udobnih in kurjenih avtokarih. Sedeži so numerirani. Vse informacije in prijave pri »Putniku« Maribor, Aleksandrova cesta 35, tel. 21-22.

Dne 7. februarja vozi Putnikov avto kar na mednarodne skakalne tekme v Celovec. Kakor že preje omenjeno se udeležijo skakalnih tekem najboljše evropske skakalce. Odhod ob 7. izpred hotela »Orel«. Vozna cena Din 120 z vizumom.

Dne 13. februarja pelje Putnikov avto kar na Dunaj k svetovnemu prvenstvu v umetnem drsanju. Cena z vizumom vred le Din 240. Vse nadaljnje informacije pri »Putniku«, Aleksandrova c. 35. Telefon 21-22.

Na velesejme Leipzig, Praha in Wien. Ob priliki velikih, mednarodnih velesejmov v začetku marca v Leipzigu, Prahi in Wienu prireja »Putnik« Maribor na splošno željo trgovskih krogov družabno potovanje z najmodernejšim, udobnim in kurjenim avtokarom v navedena mesta. Udeleženci izleta bodo imeli priliko posetiti vse tri velesejme ter si poleg tega

še ogledati mesta Salzburg, München, Nürnberg, Dresden itd. Potovanje bo trajalo 8 dni. Odhod je dne 28. februarja ob 6. uri izpred hotela »Orel«, povratek v Maribor pa dne 7. marca ob cca 21. uri. Cena vožnji je izredno nizka Din 1000 za osebo. Ker so sedeži numerirani, se priporoča čimprejšnja prijava. Vse tozadevne informacije in prijave pri »Putniku«, Maribor, Aleksandrova cesta 35, telefon 21-22.

Avtokarski izlet na »Trgovski ples« v Ptuj. V proslavo 50letnega obstoja prireja Trgovsko društvo v Ptuj dne 1. februarja 1937 v »Društvenem domu« svečani ples. Da omogoči udeležbo na svečanosti tudi mariborskim interesentom, prireja ob tej priliki »Putnik« Maribor z udobnim, kurjenim avtokarjem izlet v Ptuj. Odhod iz Maribora izpred hotela »Orel« ob 19.30. uri, povratek izpred društvenega doma v Ptuj ob 2. uri dne 2. februarja. Vozna cena Din 35 za osebo. Prijave in informacije »Putnik«. Maribor, Aleksandrova c. 35, tel. 21-22.

Gospodarske beležke

Avtentična tolmačenja odredb o likvidaciji kmečkih dolgov. Pravosodni minister je v sporazumu s kmetijskim, trgovskim in finančnim ministrom na podlagi 2. odstavka člena 56 uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov predpisal naslednja avtentična tolmačenja posameznih odredb uredbe: Prvi člen tolmačenja govori o izdaji potrdila po občinskih oblasteh na področju okraja Kastav v savski banovini. Drugi člen tolmači prvi odstavek člena 3. takole: Predpisi uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov veljajo tudi v likvidaciji onih kmečkih dolgov, pri katerih je dogovorjeno v pogodbi, da dá dolжник upniku za posojeni denar namesto obresti zemljišče v uživanje. Tako dolžniki odplačujejo svoj dolg po predpisih omenjene uredbe in z obrestmi, katere določa uredba. Upnik je dolžan zemlji-

šče, katero je prejel na uživanje vrniti dolžniku. Spore o tem rešujejo sreska sodišča po zakonu o sodnem izvenspornem postopku, tako da glede tega veljajo odredbe člena 54 poslednja dva stavka uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov. Drugi odstavek čl. 4 naj se tolmači takole: Dolжник ni dolžan nadoknaditi upniku stroškov postopanja po zakonu o izvršbi in zavarovanju, konkurznem zakonu in zakonu o prisilni poravnavi izven konkurza, nastale pri kmečkih dolgovih v času od 20. aprila 1932 do 25. septembra 1936 kakor tudi ne pravnih stroškov, ki so nastali v tem času za take dolgovce, razen onih iz naslednjih dveh odstavkov. Dolжник mora nadoknaditi upniku pravnomočno dosojene sodne stroške v pravnih o obstoji, višini ali naravi kmečkega dolga, ki so nastali v času od 20. aprila 1932 do 25. septembra 1936. Znesek teh stroškov se priračuna glavnici. Če kmet s svojim postopanjem ni dal povoda za tožbo in če je takoj na prvem naroku priznal tožbeni zahtevek, ni dolžan nadoknaditi upniku stroške omenjenih pravnih. Dolжник je ravnotako dolžan nadoknaditi upniku izdatke za tekste za izvršitev protesta in registracije kmečkih menic, nastale v dobi od 20. aprila 1932 do dne uveljavljanja pravilnika za izvršitev uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov (torej do 31. oktobra 1936). Znesek teh izdatkov se priračuna glavnici. Na zahtevo ene ali druge stranke daje odločitev o teh vprašanjih sresko sodišče po izvenspornem postopku, tako da glede tega veljajo določila čl. 54 zadnja dva stavka uredbe.

Novice o Mueskega polja

Imenovanje šolskega upravitelja. Za šolskega upravitelja narodne šole v Negovi je imenovan g. Lah Milan, učitelj iste šole. Za začasnega šolskega upravitelja šole pri Sv. Juriju ob Ščavnici je imenovan Ivanjšič Ljudevit, učitelj iste šole.

Razno Mlad, beli angleški FOKSTERIER se je zatekel. Odda se naj proti nagradi v Prešernovi ul. 22-1, vrata 3. 345 POSKUSITE TUDI VI! Sladki kmečki kruh ala Ankerkruh, pekarna Rakuša, Koroška cesta. 184	Sobo odda Lepo, solnčno, balkonsko SOBO separiran izhod na stopnišče, takoj oddam opremljeno ali prazno. Vprašati Razlagova 25-1, levo. 327	SOBO na dvorišču oddam s 1. februarjem. Maribor, Stritarjeva ulica 17. 341 Službo dobi POMOŽNA KUHARICA se išče za takoj. Naslov v upravi. 332
Pozor! V soboto, dne 23. in v nedeljo, dne 24. januarja pridite vsi na „priški družabni večer“ s koncertom! Pristna kapljica, pečeni purani in druge dobrote! — Se priporoča 348 restavracija „Ljutomer“ V. Stibler. P. n. občinstvu, zlasti cenjenim gospodinjam in kuharicam priporočam svojo na Glavnem trgu novo otvorjeno mesarsko stojnico Dnevno sveža prvovrstna govedina, teletina, svinjina, prekajeno meso, razne domače klobase, slanina itd. Najnižje cene! Točna 352 postrežba! — Z odličnim spoštovanjem Edvard Weitzl.		

DON JUAN

13

»Kakšno prednost si, knez, obečate glede izvedbe svojih nazorov za slučaj posebnega poslanstva?«

»Da se ume poveljevati mesto prositi« je odvrnil Voroncov ter pristavil: »In razen tega doseči od privrženke nekaj, kar bi celo priležnica utegnila odkloniti.«

Baron je umolknil, veliki knez pa ni nič odlašal, da ne bi stavil knezu Voroncovu v izgled skorajšnji delokrog v turški prestolnici.

»Baron Nedilov vam bo dal navodila, v katerih smereh naj se razvija vaša ofenziva,« je spregovoril veliki knez ter namignil Nedilovu, da prične.

Baron Nedilov je par trenutkov pomislil, zatem pa izjavil:

»Diplomatska družba v Peri, tej carigradski diplomatični četrti, je tako sku-

paj znešena, da ni lahko uživet se tako hitro v njen ambient. Skoro vsak evropski narod ima v tamkajšnjih damskih krogih lepe ter odlične zastopnice. Malo pa je takšnih, ki bi tamkaj izvajale svoj vpliv, tako, da bi ga lahko izrabili direktno za svoje svrhe. Morate si predvsem, knez Voroncov, prizadevati, da si pridobite nekakšen nevtralen teren, s katerega lahko prodirate v različne smeri. Radi tega vas predvsem opozarjam na finančni svet, ki je v tej turški deželi, ki jo muči in tlačí pomanjkanje denarja, v najtesnejših odnosih z vlado. Soproge bogatih bančnikov se radi tega čutijo tamkaj posebno češčene in snatrajo za potrebno, da zbirajo v svojih salonih diplomate in po odlik plemenskega izvora povzdignjene osebnosti. Tamkaj se sliši

lahko marsikaj, kar je mogoče izrabiti. Tamkaj se lahko zbuja in ustvarjajo razne rivalitete, tamkaj se lahko razvema struje in navežejo stiki, ki segajo do najvišjega mesta.«

Knez Voroncov je pozorno spremljal baronova pripovedovanja, nato pa vprašal:

»Mar ne bi bili tako prijazni, da mi prihranite nekoliko časa za poslušanje in mi kar z eno besedo označite ono centralno točko, s katere naj započnem svojo ofenzivo?«

Baron je nadaljeval:

»Pred nedavnim se je v Carigradu povzpelo do sijajnega položaja neki avstrijski bančnik, po imenu Glinar, ki se nahaja z vodilnimi carigradskimi državniki in ministri v najtesnejših stikih. Dela kupče na vse strani, pretežno pa z angleškimi tvrdkami. Ta mož, ki je sicer precej neobtesan ter neoblikovan, se je pred nekaj leti poročil v svoji domovini s

z revno, toda krasno gospodično, v katero se je zaljubil. Vse njegovo prizadevanje in stremljenje gre za tem, da pripravi svoji mladi, lepi ženi čim prijetnejše življenje. Četudi ni po svojem bistvu in nastopu niti najmanj kakšen salonski lev ali mož mondanskega formata, ji vendar dovoljuje, da sprejema v svoji hiši najodličnejše družbe in da ji potprežljivo sledi v vrtinec vseh mogočih zabav, ki si jih ona zaželi. V zahvalo za vse to pa mu ona očitno kaže svoj prezir in javno izraža svoje obžalovanje, da jo je življenje pahnilo v objem meščanskega bedakoviča ter igra pri tem vlogo nepomirjene, nezadovoljne ter nedoumljene ženske. Sedaj pa si lahko mislite, dragi knez Voroncov, da ne manjka v njeni bližini raznolikih tolažnikov in sumljivih čestilcev. Čela kopica oboževalcev obdaja krasno ženo, ki maha svoje žezlo sedaj z nežnimi občutki, kmalu potem pa s sultanskimi muhami.«